

СВІТЛО
НА СХОДІ

Христина
Рой

Хлопчик-
рибалка

Христина Рой

**Хлопчик-
рибалка**

СВІТЛО
НА СХОДІ
Київ
2003

УДК 821.162.4-32

ББК 84.4СЛО-44

Р 65

Р 65 Х. Рой

Хлопчик-рибалка. — К.: «Світло на Сході», 2003.

Події оповідання словацької письменниці Христини Рой (1860—1937) відбуваються в Галілеї за часів Ісуса Христа. Автор змальовує картини з життя перших християн, розповідає про ставлення звичайних людей до Ісуса та Його проповіді. Оповідання, так само як і всі твори письменниці, характеризується майстерною побудовою сюжету та динамічним розгортанням подій.

ISBN 966-8501-04-7

© «Світло на Сході», 2003.

Від видавництва

Видавництво «Світло на Сході» пропонує нову серію книжок відомої словацької письменниці Христини Рой. Твори, що увійшли до цієї серії, українською мовою видаються вперше.

Вийшли з друку:

Христина Рой. І сталося світло.

Христина Рой. У надійних руках.

Христина Рой. Пропащі.

Христина Рой. Повернення.

Христина Рой. Щастя.

Христина Рой. З ним був Бог.

Христина Рой. Пробудження.

Христина Рой. Хлопчик-рибалка.

Готуються до друку:

Христина Рой. Ізнову віднайдений рай.

Христина Рой. Дорогою ціною.

Батьку Якове, батьку Якове! Нарешті ти прийшов! Ну що? Ти бачив Його?

— Так, сину мій, бачив і чув. Хвала Богові Авраама, Святому Ізраїля, що Він після довгих років знову послав Пророка Свогому народові.

— Що ж Він тобі сказав, батьку?

— Мені? Я не міг із Ним поговорити через велику кількість людей, які зібралися Його слухати. Тільки ні про що зараз мене не запитуй. Завтра я все тобі розповім. А тепер мені треба напоїти овець. Нехай благословить тебе Бог!

Ця розмова відбувалася на березі Генісаретського озера між сивим літнім чоловіком і хлопчиком із гарними карими очима. Старий жив сам і випасав овець, а хлопчик жив із матір'ю й ловив рибу. Старого вівчаря й маленького рибалку поєднувала щира прихильність, яка нерідко зустрічається між самотніми людьми.

Батько Яків випасав отару високо в горах. Коли надходив сезон дощів, він зі своєю отарою спускався в долину, де перебував коротку палестинську зиму. Із настанням перших погожих днів він знову підіймався в гори, звідки було видно Генісаретське озеро та його мальовничі береги.

Хлопчик Йонатан жив із матір'ю в маленькій хижці біля озера. Він рибалив і часто приносив

своєму старому другові свіжу та в'ялену рибу. Старий і хлопчик познайомилися два роки тому на шляху до Єрусалима, коли йшли на свято Пасхи. Батько Яків бував там щороку, а Йонатан уперше вирушив до святого міста. Через хворобу матері він мусив іти один. У дорозі хлопчика взяв під своє заступництво старий, і, незважаючи на різницю у віці, вони потоваришували.

Багато нового почув Йонатан в Єрусалимі. Він увесь час розпитував батька Якова, котрий добре знав Писання, про богослужіння й чудові урочистості. Хлопчик навіть пустив сльозу від хвилювання, увійшовши в храм саме в той час, коли там відбувалося усеспалення, співав хор і грали арфи. Усе це сприймалося як одне ціле. Жертви горіли, кров текла, і пахоці від кадила підіймалися дедалі вище. Через відчинені двері храму, який у напівтемряві миготів золотим оздобленням, виднілася таємнича завіса, за яку ніхто не міг ступити, крім первосвященика, та й він заходив туди лише з кров'ю ягняти. Усе було таким таємничим і водночас урочистим!

Надзвичайно святковий вигляд мали левіти¹ в довгому вбранні. Біля входу юрмилися прочани, які прийшли з Палестини та далеких країн, щоб побачити місто Давида, побувати в храмі Соломона й принести жертви за свої гріхи.

¹ Левіти — служителі в Єрусалимському храмі.

Повертаючись із Єрусалима, батько Яків показав Йонатану могилу Рахілі обабіч шляху до Віфлеєма. Вони відпочивали в затінку дерев і вели бесіду про прабатька Якова та його синів.

Біля могили своєї родоначальниці (обидва вони були з роду Веніямина) старий розповідав про події, які досі його бентежили. Тридцять років тому тут, на Віфлеємських полях, він разом з іншими пастухами випасав овець. Як один із молодших пастухів, він уночі наглядав за вівцями. Щоб не заснути, Яків часто співав псалом «Господь — Пастир мій» і під час співу завжди згадував про Давида, який також був пастухом, доки Бог не зробив його спочатку прославленим героєм, а потім царем.

Одного дня Яків, розмірковуючи про те, що Віфлеєм — місце народження Давида, згадав слова, почуті ним у синагозі: «А ти, Віфлеєме-Єфрате, хоч малий ти у тисячах Юди, — із тебе Мені вийде Той, що буде Владика в Ізраїлі, і віддавна постання Його, від днів віковічних»². Йому запам'яталось, як один із книжників, пояснюючи цього вірша, стверджував, що саме з Віфлеєма має прийти обіцяний великий Цар юдеїв — Месія, про що казали всі пророки й свідчив Даниїл: «А царство, і панування, і велич царства під усім небом буде дане народові святих Всевишнього. Його царство буде царство вічне, а всі

² Михея 5:1.

панування — Йому будуть служити й будуть слухняні»³. Яків згадав, як інший книжник у синагозі прочитав ще одного вірша: «...і з Єгипту покликав Я сина Свого»⁴ — і переконував, що Месія має прийти не з Віфлеєма, а з Єгипту. Про все це розмірковував у нічній тиші Яків, усім серцем бажаючи, щоби Бог Саваот виконав обітниці й послав обіцяного Месію. Яків почав молитися про пришествя Еммануїла. Раптом, дивлячись на Віфлеєм, який розкинувся вдалині, він побачив у небі сяйво й яскраву, наче сонце, хмару, яка з'явилася над містом та опустилася просто біля пастухів й отари.

— Я був приголомшений, — розповідав батько Яків, — і скрикнув із переляку, коли побачив на цій хмарі істоту надзвичайної краси, яка пливла над землею. Її вбрання було білосніжне, обличчя — наче сяйво місяця, очі — наче сонце, весь його вигляд був чудовий. Пастухи підхопилися, усі вівці підняли голови, начебто й безмовні тварини хотіли зрозуміти, про що говорив посланець Божий. «Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім. Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме»⁵.

³ Даниїла 7:27.

⁴ Осії 11:1.

⁵ Луки 2:10-12.

Серце моє раділо. Народився Месія! Моє бажання здійснилося! Він народився сьогодні у Віфлеємі. Так близько! Коли ангел замовк, відкрилося небо, й яскраве світло осяяло луки й пагорби. На хмарах, що здавалися суцільною смугою світла, з'явилися істоти неземної краси — військо Боже. Воно підносило хвалу Богові й раділо: «Слава Богу на висоті, і на землі мир, у людях добра воля!»⁶ Ми бачили, як хмара несла небесне військо дедалі вище й вище. Коли його не стало видно, навкруги запанувала тиша, все поринуло в темряву. Проте світ навкруги змінився, тому що тієї чудової ночі народився Месія! Пастухи сказали: «Ходімо у Віфлеєм і подивімось, про що сповістив нам Господь».

— І ви пішли? — урвав Йонатан розповідь старого.

— Звичайно! У Віфлеємі ми переконалися в правдивості слів ангела й знайшли у хліву при заїжджому дворі, в яслах, Немовля. Прекраснішого за Нього я нікого не бачив! З якою радістю ми розповідали про це людям і дякували Богові, Який подарував нам Месію. Ми відчували, що Бог нас любить, що Він простив нам. Ми не запитували, що буде з Божественним Дитям, про Якого матері Його Марії було сказано, що в Нього немає земного батька, а народився Він од Духа Святого. З усього було видно, що Його батько — Бог. І рай, мабуть, не дав би

⁶ Луки 2:14.

нам більшого блаженства, ніж тут, коло ясел із Немовлям. Навіть коли ми залишали місто, радість не полишала нас. Повернувшись до своїх отар, ми думали про цей дорогоцінний дар. Ми так раділи, але марно...

Старий зітхнув та похилив голову.

— Чому марно, батьку Якове? — запитав хлопчик, торкнувшись руки старого. — Скажи мені, де це Дитя, і я теж піду до Нього! Я теж хочу Його бачити, любити й поклонятися Йому.

— Сину мій, ти не знайдеш того Дитяти. Адже минуло майже тридцять років!

— Значить, Він уже дорослий? Де ж Він?

— Ах, не запитуй у мене. Його вбили...

— Батьку Якове!

— Так, сину мій, це жахлива правда! — Старий заплакав. Лише через деякий час, заспокоївшись, він став розповідати далі:

— На сході Бог відкрив декотрим мудрецам, що народився Спаситель. І вони, керовані зіркою, яка світила їм, як колись нашим батькам світив у пустелі вогняний стовп, прийшли у Віфлеєм. Городяни дивувалися, коли багатий караван зупинився перед бідним домом, де жив тоді тесляр Йосип зі своєю дружиною.

Стало відомо, що чужоземці приїхали, щоб уклонитися Божественному Немовляті. Але сталося так, що мудреці перед своїм прибуттям до Віфлеєма

прийшли в Єрусалим до царя й розповіли йому, чого вони тут. Вони запитали, де перебуває новонароджений Цар юдейський. При цьому, посилаючись на Писання, казали, що Він має народитись у Віфлеємі, неподалік від Єрусалима. Ми скрізь розповідали про ангела, який сповістив про Немовля. А на той час в Єрусалимі жили двоє літніх людей: пророчиця Анна й праведник Семен. Вони були в храмі, коли Марія та Йосип принесли свого Первістка, щоб присвятити Його Господеві. Семен та Анна одразу впізнали обіцяного Месію і казали кожному, хто бажав їх слухати, що вони бачили Спасителя, що з милості Божої Він уже прийшов для їхнього спасіння. Проте вельможні пани не вірили їм, доки не побачили мудреців зі сходу.

І тоді цар Ірод злякався за свій престол. Дитя моє, де знайти силу, щоб оповісти те, що було далі? Невдовзі я був змушений залишити ті місця, а повернувся лише за три тижні. Я одразу поспішив у Віфлеєм, щоб дізнатися про нашого Месію. Але в місті я почув несамовитий крик дорослих і невгамовний плач дітей. Я дізнався, що за наказом царя вояки вбивають у Віфлеємі та в прилеглий місцевості всіх дітей, молодших за два роки. Загинуло й багато батьків, які захищали своїх діточок. У відчаю я бігав вулицями міста в пошуках Спасителя. Та мої старання були марними! Я не знайшов ані Дитяти, ані Його батьків. Ах, Бог дарував нам Спасителя,

а Його вбили!.. Тепер нам нічого чекати, крім страшної Божої кари!

У своїй розповіді старий оповів хлопчику про те, що в Галілеї всі відмовлялися вірити в це. Але Йонатан, слухаючи Якова, плакав разом із ним за убитим Месією. Однак хлопчик усе ж сподівався, що Бог, можливо, якимсь дивом урятував Свого Сина, Котрого вони ще побачать. І з того часу, як вони зустрічалися, старий та Йонатан говорили про ті давні події у Віфлеємі.

Хлопчик, коли рибалив уночі, часто думав: «Ах, якби небо відкрилося ще раз, з'явилися б ангели й сказали, куди вони понесли Дитину! Бо неможливо, щоб...»

І от через деякий час із Йордану надійшли надзвичайні новини. Розповідали, що в Ізраїлі з'явився пророк, котрий, як колись Ілля, живе в пустелі, носить одяг із верблюжої вовни та пояс зі шкіри, годується диким медом і сараною. Пророк закликає до каяття, кажучи, що наблизилося Царство Небесне. Юрми людей з усієї Галілеї ідуть за ним. І кожному він каже, що треба робити, аби догодити Богові. Ходять чутки, що він — сам Месія, прищезя Котрого провіщав Господь.

Коли батько Яків почув про це, він недовірливо похитав головою. Однак дедалі нові звістки, що приносив Йонатан, бентежили його, і він вирішив сам піти у Віфлеєм і побачити все на власні очі. Якову було відомо, що Іван — син священника Захарії та

його дружини Єлисавети і що обоє вони з коліна Левієвого. А Матір'ю Божественної Дитини з Віфлеєма була Марія, котра, як і її чоловік, походила з роду Давида. Отож цей пророк і Спаситель ніяк не могли бути однією особою. Але старий хотів сам в усьому впевнитися.

Йонатан приніс батькові Якову повну торбину в'яленої риби, з радістю допоміг йому зібратися в путь і став нетерпляче очікувати його повернення. Старий вирушив до Віфлеєма разом з іншими пастухами. «Невдовзі, — подумав хлопчик після того, як старий пішов, — я знатиму всю правду! Скоріше настало б завтра!»

Розділ 2

Ну от, сину мій, сідай і слухай. Але слухай дуже уважно, тому що я розповім тобі про великі, дивовижні події.

Цими словами увечері наступного дня батько Яків почав свою захоплюючу розповідь під плескіт хвиль Генісаретського озера. Останні промені призахідного сонця освітлювали рибальське селище на другому березі. Вони вдвох сиділи перед хижкою. Старий поклав голову на руку, а Йонатан не зводив із нього очей.

— Любий сину, усе, що ми чули про Івана Хрестителя, правда. Він син Захарії, і народження його

було передвіщене ангелом. Він носить одяг із верблюжої вовни й шкіряного пояса, годується диким медом і сараною. Він великий пророк Божий, голос ангела, який закликає приготувати шлях Господу. Але Іван — не Син Божий і не Спаситель. Я чув це з його власних вуст. Саме туди, коли ми прийшли, прибули левіти й священники з Єрусалима та звернулися до нього із запитанням: «Хто ти?» Затамувавши подих, ми чекали його відповіді.

«Я не Христос», — сказав Іван, і зосереджений вираз обличчя підтверджував правдивість цих слів. «Може, ти — обіцяний нам Ілля?» — запитували левіти. «Ні, я не Ілля». — «Чого ж ти хрестиш, коли ти не Христос, не Ілля й не пророк?»

Іван сказав їм у відповідь: «Я хрещу у воді, однак стоїть поміж вас Дехто, Котрого ви не знаєте. Я не гідний Його. Він хреститиме вас Духом Святим і вогнем, очистить Свій тік і збере пшеницю до Своїх засіків, а полову спалить у вогні негасимім».

Так він казав, і мовлене ним довго обговорював народ. У мене було тільки одне бажання: підійти до пророка. Але Іван хрестив людей одного за одним, занурюючи їх у води Йордану, і наблизитися до нього було неможливо. Мені так хотілося запитати його, чи не він той Дехто, Котрий серед нас і Котрого ми не знаємо, наш Спаситель із Віфлеєма?

— Ах, батьку, чого ж ти його не запитав?! — вигукнув Йонатан, звівши руки догори. — Я про-

бився б до нього, упав до його ніг і запитував доти, доки він відповів би мені.

— Може, — усміхнувся Яків, — тобі це й вдалося б. А мені, старому, було не до снаги проштовхнутися крізь натовп священників, левітів та його учнів. Проте слухай, що було далі! Наступного дня, коли ми знову прийшли слухати проповідь Івана про те, як жити за волею Божою, він раптом замовк. Ми з подивом побачили, що його обличчя змінилося й зробилося таким світлим, наче його осяяло небесне світло. Іван рукою вказав у напрямку річки. Ті, хто сиділи біля води, потім казали, що на березі з'явився молодий Чоловік у білому одязі, лагідний і сумирний, ніби ангел. Іван указував на Нього й радісно вигукував: «Оце Агнець Божий, Котрий бере на Себе гріх світу. Я Його не знав; але Бог, Котрий послав мене хрестити водою, сказав мені: "Над Ким Духа побачиш, що сходить і зостається на Ньому, — це Той, Хто хреститиме Духом Святим". Я побачив Його й кажу, що Він — Син Божий».

— Що ти на це скажеш? — звернувся старий до хлопчика.

Йонатан від хвилювання скочив на ноги й заплигав.

— Він живий! Він живий! Його не вбили! — радів він. — От бачиш, батьку Якове! Я тобі завжди казав, що Господь охороняв Свого Сина. Певна річ, ти одразу підійшов до Нього?

— Ах, синку, я був такий приголомшений, що просто заціпенів. Поки я отямився, Він пішов.

— Пішов?! І ви не стали Його шукати? — запитував хлопчик, супроводжуючи кожне слово жестом відчаю.

— Ні. Ми не могли повірити Івану й залишилися ще на один день. Я серцем відчував, що та Людина повернеться. На березі Йордану я знову побачив пророка Івана. З ним були лише два його учні, народ іще не зібрався. Раптом Іван простягнув руку до Йордану й вигукнув: «Ось Агнець Божий!» Я подивився туди, куди він указував. Дитя моє, як мені передати свої почуття! Неподалік від мене берегом ішов Чоловік років тридцяти. Серце моє затріпотіло. Я хотів підійти до Нього ближче, але ніби скам'янів. Тим часом учні Івана попростували до Нього. Почувши їхні кроки, Він, хоча й був заглиблений у Свої думки, озирнувся. І тут я побачив Його привітне обличчя й очі. О, які то очі! З якою любов'ю вони дивилися на двох учнів Івана! А Його голос? Він запитав у них, кого вони шукають, а вони спитали в Нього: «Учителю, де Ти живеш?» Я зрадів, що зараз дізнаюся про це, але Він їм сказав: «Ходімо, подивитесь!» — і повів їх із Собою. Після того, як вони пішли, я довго плакав. Знаєш, Йонатане, мені не буде спокою, доки я не дізнаюся, чи це Те Немовля з Віфлеєма, чи ні. Серце мені підказує, що це Він. Але як важко мені в це повірити.

— Як ти можеш сумніватися, батьку Якове?! Господь зглянувся над нами, дав нам Спасителя, а ти не віриш, що це Він, — засмутився хлопчик.

Усю ніч, майже до самого ранку, вони проговорили про події, які на той час нікого не залишали байдужими.

На світанні, коли хлопчик повертався додому, він остаточно вирішив, що обов'язково знайде Агнця Божого, чудового Спасителя. «Піду у Віфлеєм, — вирішив Йонатан. — Мабуть, Він іще раз прийде туди, і я Його побачу! Але насамперед мені треба зібратися в дорогу й зробити запас їжі для хворої матері». Йонатан вирішив працювати не покладаючи рук і просити в Господа благословення, щоб Він послав йому гарний улов і допоміг продати рибу. «Я повинен взнати істину, щоб позбавити батька Якова сумнівів», — твердив Йонатан.

Розділ 3

Минув майже місяць. Одного разу батько Яків із Йонатаном зустріли в горах засмаглого чоловіка уже в літах. Вони заговорили, і ось що із сльозами на очах розповів їм новий знайомий:

— Ми слухали вчителя Івана й намагалися закарбувати в наших серцях Божественні істини, які він проповідував. Раптом нашу увагу привернула процесія, яка засліплювала своєю пишністю. На

розкішних пурпурових ношах чорношкірі раби несли царя Ірода та його почет. В одному паланкіні сиділа прикрашена перлами й коштовним камінням Іродіяда — колишня жінка Пилипа, брата Ірода. Ми були вражені тим, що цар відняв її у свого брата й зробив своєю дружиною.

Коли раби поставили ноші й розсунули на них запони, ми подумали: «Невже цар і його почет виявили бажання покаятися?» Однак вони не були схожими на людей, готових до каяття, скоріше, на цікавих, що прийшли розважитися й повеселитися. Нас ображав їх зверхній вигляд. Особливо презирливо Іродіяда дивилася на Івана, з яким заговорив цар.

А потім сталося щось нечуване. Наш учитель перервав свою проповідь. Ми всі, також і цар та Іродіяда дивилися на нього. Раптом Іван указав рукою на царя й гнівно вигукнув: «Не по праву ти взяв її собі за дружину!»

Хоча я багато що бачив на своєму віку, але ці слова примусили мене здригнутися. Жінки скрикнули, їм здалося, що вчитель Іван цієї миті був схожий на архангела.

Цар начебто зникнув. Спочатку він почервонів, а потім його обличчя вкрилося мертвотною блідістю. Він відчував, що ми всі на нього дивимося, засуджуючи його гріх. На мить нам здалося, що він хоче впасти на коліна й покаятися. Але почет швидко оточив царя, наче сховавши його від про-

рока. І після цього Ірод запалав гнівом. Адже ніколи ще царя не викривали привселюдно. Він віддав наказ і...

— І що, що, Манасіє?! — скочивши з місця, запитав Йонатан.

— Що потім? Краще б мої очі не бачили цього, — простогнав чоловік. — Вони зв'язали й повели нашого вчителя. Тепер він у в'язниці. Декотрим із нас дозволили побачення з ним, та воно нас не втішило.

— Але навіщо ж він так учинив із царем? — гарячкував хлопчик. — Хіба можна ганьбити царя привселюдно?

— Угамуйся, сину мій, — осадив хлопчика старий. — Якщо царі не соромляться відкрито грішити й порушувати закон Божий, то Божий пророк мусить їх викривати. Ти знаєш, як чинили Ілля, Єремія, Єзекїїль та інші? Отож і вчитель Іван не міг зробити інакше. Бог збереже Свого вірного слугу, як Даниїла в ямі з левами. Розповідай далі, Манасіє. Що ти та інші його учні тепер збираєтесь робити?

— Я йду додому, в Єрусалим, а про інших мені нічого не відомо. Дехто з учнів Івана кинули його ще до того, як він опинився у в'язниці. Кинули нашого вчителя Андрій, син Йони, та Іван, син Зеведеїв. Вони пішли за Ісусом із Назарета, про Котрого наш учитель свідчив, що Він — Агнець Божий.

— Отже, Агнця Божого називають Ісусом, як те Дитя з Віфлеєма? — перебив старий Манасію. — Не знаєш, де Він тепер?

— Я чув, що Він вирушив у Кану Галілейську й здійснив там чудо — перетворив воду на вино. Але я не вірю в це й не розумію, чому в Нього стало більше учнів, як у нашого вчителя Івана. Усі йдуть за Ісусом, тому що Він зцілює хворих і проповідує нібито так, як ніхто зі смертних. Та хіба можна проповідувати краще за Івана?!

— А ти чув Ісуса, сину мій?

— Ні, й не хочу чути. Ні за ким іншим, окрім Івана, я не піду й до кінця буду вірний моєму вчителю.

— А як ти гадаєш, цей Ісус часом не є обіцяний Месія?

— Месія? Та Він — син тесляра. Його братів і сестер, як і Його матір, у Назареті знає кожний!

— А Його мати жива?

— Так.

— Де вона живе, сину мій?

— Мабуть, у Назареті. А Він, як і наш учитель, мандрує. Після весільної учти в Кані Він повернувся до Назарета й у синагозі так проповідував, що Його хотіли вбити й повели на високу гору, щоб скинути з вершини. Але Він сховався в натовпі та прийшов у Капернаум. Про це мені розповідав Його батько Йосип. Я не запитав у нього,

де тепер Ісус зі Своєю матір'ю й рідними. Але годі про це! Скажіть, чи піде хтось із вас в Єрусалим на свято Пасхи? Цього року там збереться багато народу.

— Не знаю, сину мій, — сказав старий сумно. — Для мене це дуже далека подорож. Господь бачить, що я вже не в змозі її подолати. П'ятдесят років я ходив у святе місто й не пропустив жодного свята. Тепер мені залишилося тільки бажати, щоб Йонатан дійшов до Єрусалима. Чому ти мовчиш, дитя моє? Ти хочеш туди йти чи ні?

Від несподіваного запитання хлопчик здригнувся. Досі він сидів зі схиленою головою, обхопивши руками коліна, й ніби дрімав.

— Як ти гадаєш, Манасіє, Ісус буде там? — задумливо запитав Йонатан.

— Обов'язково! — відповів чоловік, зсунувши брови. — Якщо Він дійсно Пророк, то не пропустить свята.

— Ну тоді я піду й про все, що з'ясую, розповім тобі, батьку. А тепер мені час додому. Мир вам!

— Нехай Господь благословить тебе!

Чоловіки сердечно попрощалися з хлопчиком, і коли той пішов, іще довго розмовляли. Старий вважав за необхідне пояснити Манасії, чому його цікавість до Ісуса з Назарета така велика.

На ринковій площі Магдали, де велася жвава торгівля, стояв гомін торговців і покупців. Він змішувався з ревом верблюдів і криком віслюків, зі стукотом дерев'яних сандалій та з іншими звуками.

Торговельними рядами йшов Йонатан. Обличчя в нього світилося від щастя. На голові він ніс порожнього кошеля. Уперше він сам спродав рибу, бо мати ще не зовсім одужала після хвороби й не могла торгувати. День для нього був вдалий: він збув не тільки рибу, але й декілька шкіряних міхів, а також сир, який дав йому батько Яків. Тепер хлопчик роздивлявся товари й розмірковував, що купити для матері й свого старого друга.

Раптом Йонатан забув про все, почувши ім'я, про яке думав день і ніч, — Ісус із Назарета. На майдані він побачив чоловіка, який, показуючи на свої руки й ноги й б'ючи себе в груди, про щось жваво розповідав здивованій юрмі.

— Що там сталося? — запитав Йонатан у чоловіка, який поспішав в інший бік.

— Прокажений Хома, одужавши, повернувся додому. Це Ісус із Назарета його зцілив. Якби я не знав Хому раніше, коли він був напівзотлілий, я цього не повірив би. Не затримуй мене, хлопче. Краще піди й сам послухай, що каже зцілений. А я поспішаю

до мого прокаженого батька й хочу привести його до Пророка.

Чоловік попрощався й пішов, а Йонатан підійшов до натовпу, який став іще більшим. Над ним на узвишші стояв чоловік і гаряче розповідав тим, хто щойно підійшов:

— Я вже був напівзотлів, у мене не лишилося жодної надії. Люди цуралися мене, дружина з дітьми мусила піти від мене. Ніхто не подавав мені руки; лише Він один не злякався мене. Я впав до Його ніг і вигукнув: «Коли, Господи, хочеш, Ти можеш очистити мене!» А Ісус простягнув руку і, доторкнувшись до мене, сказав: «Хочу, будь чистий!» І хвороба покинула мене. Я тепер здоровий і прославляю Бога: «Благослови, душе моя, Господа, і все нутро моє — святе Ймення Його! Всі провини Твої Він прощає, всі недуги твої вздоровляє»⁷. У кого є хворі — несіть їх до Нього! Він мене зцілив і вас також зцілить. Через цього великого Пророка Бог відвідав Свій народ.

Так, не вгаваючи, вигукував зцілений, і сльози текли по його обличчю. Але тут підійшов левіт, який, до страху Йонатана, не повірив розповіді зціленого. Левіт казав, що в Галілеї не було ніякого пророка, тим більше з Назарета.

Тоді крізь натовп продерся пишно вдягнений юнак і заперечив йому:

⁷ Псалом 103:1,3.

— Ти не правий, учителю! Сила цього Пророка велика. Він зцілює від хвороб і так виганяє демонів, що вони кричать: «Ти Син Божий!» Він може до невпізнанності змінити й цілком здорову людину. Якщо хочете, я розповім вам те, що бачив на власні очі.

— Кажи, кажи, — гомоніла юрма, а гучніше за всіх кричав Йонатан, жестами закликаючи всіх замовкнути.

— Ми з нашими товарами стояли на митниці. Перед нами за столом сидів похмурий, занурений у підрахунки збирач мита Левій, син Алфія. Я був знайомий із ним раніше й знав, що ця людина ніколи не покине свого прибуткового місця. В той момент, коли Левій закінчував підрахунки, люди захвилювалися й стали вигукувати, що йде Ісус із Назарета. Почувши це, збирач мита відірвався від своєї справи й побачив, що Ісус із двома учнями прямує до митниці, а за Ним поспішає народ. Коли вони проходили повз Левія, Пророк зупинився й подивився на нього. Руки в митника затремтіли, а суворе обличчя посвітлішало. «Іди за Мною!» — сказав Ісус. І що сталося, як ви гадаєте?

— Він пішов за Ним! — упевнено вигукнув Йонатан.

— Твоя правда, хлопчику. Левій підвівся із свого місця, жбурнув гаманця і, покинувши все, пішов за Ним. Потім він у своєму домі приготував Учите-

леві частування і тепер усюди супроводжує Його. Тому я й кажу, що в цього Пророка велика сила.

— Величезна, — підтвердив старий рибалка, який щойно підійшов до натовпу.

— А ти, батьку, теж чув про Нього? — Усі повернули голови до нього.

— Я бачив такий улов риби, якого раніше ніколи не доводилося бачити. Коли я був у своєї дочки в Капернаумі, ми із зятем та іншими рибалками вирішили порибалити. На двох човнах ми всю ніч ловили рибу, але нічого не спіймали. Вранці народ зібрався на березі послухати Ісуса із Назарета. Людей було так багато, що Ісусові довелося попросити Симона, сина Йони, взяти Його в човен і відплисти трохи від берега. Так і було зроблено. Із човна Він став промовляти до людей, і ми, слухаючи Його, забули про все на світі. Закінчивши говорити, Він велів Симону відплисти ще далі від берега й на глибині закинути сіті. Симона здивувало Його повеління, а ми всміхнулися, знаючи, що безглуздо рибалити вдень. Однак Симон мовив: «Ми всю ніч старалися й нічого не спіймали. Але я зроблю, як Ти кажеш: закину сіті». Не встиг він опустити сіті у воду, як набралось стільки риби, що сіті прорвалися. Симон закликав нас на допомогу, і разом ми привели до берега два переповнених великою рибою човни. Побачивши це, Симон усе кинув і пішов за Ісусом. Ми теж рушили з Ним у Капернаум. Там, в одному домі й навколо нього, зібралось стільки

людей, що принесеного до Нього хворого довелося переправляти в помешкання через покрівлю.

— А як Він його зцілив? — із недовірою запитали в рибалки.

— Дуже дивним, незвичайним способом. Ми до пуття нічого й не зрозуміли, — зітхнув старий. — Ісус подивився на хворого й промовив: «Відпускаються тобі гріхи твої!»

— Хто може прощати гріхи, крім Господа, Бога Якова? — здивувалися всі.

— Він знеславлює Бога, — похмуро сказав левіт.

— І багато з тих, що там були, теж так вважали. Вони сказали про це Ісусу, і Він поставив їм одне запитання: «Що легше сказати: “прощаються тобі гріхи твої” чи “уставай та й ходи”?» І на це запитання ніхто не зміг відповісти, а Ісус додав: «Син Людський має владу на землі прощати гріхи». Потім Він сказав розслабленому: «Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім». І той устав, узяв ложе і пішов. Усі мовчки дивилися йому вслід, розуміючи, що таке міг здійснити лише Бог, — такими словами старий закінчив свою розповідь.

Коли рибалка замовк, люди, які слухали його, почали сперечатися між собою. Левіт запевняв (й інші підтримували його в цьому), що цей Ісус не від Бога. Але ось ринковий майдан заповнив караван, і людям довелося розійтися. Йонатан так і не дослухав тих, котрі сперечалися. Він згадав, що мусить по-

спішати додому, щоб розповісти всі новини батькові Якову. Однак хлопчику довелося знову зупинитися, коли він почув поруч із собою важке зітхання. Обернувшись, Йонатан побачив поважного чоловіка в гарному одязі й дуже сумного.

— Що з вами, пане? — насмілився заговорити Йонатан, низько йому вклонившись.

Співчутливий голос хлопчика примусив чоловіка обернутися.

— У мене є єдина дитина, дванадцятирічна дочка, — сказав він сумно. — Вона хвора. Якби я міг повірити в те, що зараз почув, я привів би її до цього Пророка.

— То повірте ж йому! — благав його хлопчик. — Він її зцілить, адже Він наш Спаситель.

Цієї хвилини мимо проходили двоє арабів із верблюдом. І Йонатан дав дорогу. Коли вони пройшли, його співбесідник уже пішов. До хлопчика підійшов один з його земляків і запитав:

— Чи знаєш ти, з ким ти щойно розмовляв?

— Ні, не знаю.

— Це один із старших синагоги, учитель Яір. Він дуже багата й шанована людина.

— Але дуже нещасна, — тихо прошепотів Йонатан, — тому що в нього хвора дочка, а він не вірить, що Ісус може її зцілити.

Увесь шлях додому Йонатан журився, що в людей бракує віри. «От і батько Яків, і левіт, і вчитель

Яір такі недовірливі! Збирач мита Левій був розумнішим за них, він кинув усе й пішов за Ісусом. Я вчинив би так само, тільки б мені дістатись до Єрусалима!»

Повернувшись додому, Йонатан віддав матері вторговані гроші. Незважаючи на втому й біль у ногах, він вирішив одразу піти до батька Якова й переночувати в нього. Простуючи до свого старого друга, він уявляв, як буде розповідати йому про те, що почув від інших і побачив сам. Яка це буде чудова ніч! Йонатан вірив, що зуміє переконати батька Якова. Бо навіть прокажений повірив, що через цього великого Пророка Бог відвідав Свій народ.

Розділ 5

Про одне не знав Йонатан, коли вирушив до батька Якова. Про те, що йому не доведеться побувати на святі в Єрусалимі й що минуть тижні й місяці, перш ніж він знову почує про Ісуса з Назарета. Бог послав йому гарний улов і допоміг вигідно продати рибу. Маленький рибалка зробив запаси їжі для матері. Він приготував усе, щоб вирушити в святе місто. Невже все це марно?

Прийшовши до батька Якова, Йонатан побачив, що старий тяжко захворів. Хлопчик дуже засмутився. У його душі відчайдушно боролися два почуття: одне — велике бажання побачити Ісуса,

друге — любов до старого. І любов перемогла. «Якщо Ісус, Агнець Божий, так жаліє хворих людей, то Він, мабуть, не був би задоволений, якби я залишив батька Якова самого, — подумав хлопчик. — Якщо я піду, то хто буде піклуватися про старого?»

Йонатан відмовився від свого наміру йти в Єрусалим і залишився в батька Якова. Старий навіть не здогадувався, що іноді потай від нього хлопчик плакав, тому що похід до Єрусалима відкладався на невизначений час.

Старий одужував дуже повільно. Він був немолодий, а на схилі років хвороба приходить швидко й довго не відступає. Хлопчиків треба було допомагати не тільки старому, але й своїй матері. Вона все ще не могла обходитися без його допомоги. Хоча батько Яків надсилав їй трохи молока, а іноді, бувало, й ціле ягня, Йонатан мусив ловити багато риби, щоб її вистачило усім. Так минали дні, тижні й місяці. В Єрусалимі давно відсвяткували чудове свято, а бажання Йонатана відвідати священне місто так і не здійснилося.

Можна тільки уявити, як зраділи батько Яків і Йонатан, коли одного дня до них несподівано прийшов Манасія. Після взаємних привітань, розмов про життя-буття вони перейшли нарешті до найважливішого:

— Так ти був у Єрусалимі?

Обличчя Манасії зробилося дуже серйозним:

— Так, батьку Якове. Уперше я бачив так багато людей на цих урочистостях. Священик Левій, син Аарона, сказав, що давно вже не приносив стільки жертв, як тими днями.

Йонатан доторкнувся до руки Манасії:

— І ти бачив Ісуса? Він був там?

— Так, усі ці дні.

Хлопчик гірко зітхнув, і старий співчутливо промовив:

— Любий синку, якби я не захворів, ти також міг би Його побачити. Моя провина, що сталося інакше. Але Бог наших батьків винагородить тебе за те, що ти мені допоміг!

— Не кажи так, батьку, — відповів хлопчик розчулено, обійнявши старого. — Манасія нам про все розповість, еге ж?

Узявши простягнутого йому кухля з молоком, чоловік кивнув на знак згоди. Йонатан вийшов із намету перевірити, чи все гаразд з отарою, яку вчора вони перегнали на нове пасовисько. Тепер вівці мали вдосталь трави, тому далеко вони не заходили. Коли Йонатан повернувся в намет, Манасія продовжив свою розповідь:

— Пам'ятаєте, я обіцяв, що буду відданим учнем мого вчителя Івана? І я тримаюся свого слова. Однак не можу приховати від вас того, що я чув від людей про чудеса Ісуса з Назарета і свідком чого був сам. Я чув, як промовляє Ісус. Ніхто й ніколи

не казав так, як Він. Його мова, ніби коштовне на-
мисто, кожну перлину якого вміщено в золоту оп-
раву. Його очі глибокі, ніби наше озеро, а в Його
погляді — ціле море любові. Коли Він подивився
на мене, я затрепетав від щастя. Його скромний і
водночас величний образ ти, батьку, бачив, а ти,
Йонатане, можливо, незабаром побачиш, тому що
Ісус повертається в Капернаум. Його неможливо
описати, але достатньо один раз побачити, щоб за-
пам'ятати на все життя. Однак Він може бути й
грізним.

— Грізним?

— Так, Йонатане. Мій товариш, левіт Йосип, от
що розповів про своє перше перебування в Єрусали-
мі на Пасху: «Нас уже багато зібралось в храмі,
коли несподівано прийшов Ісус. Він довго дивився
на тих, хто купував і продавав жертвних тварин, на
грошомінів біля завалених монетами столів. Потім
Він оглянув людей, які прийшли в храм для чого
завгодно, тільки не для служіння Богові. І Його об-
личчя спохмурніло. Нам нестерпно боляче було
бачити Його сумним. І раптом наче блискавка блис-
нула в Його очах. Умить у Нього в руці опинився
сплетений з мотузок бич, і Він голосно, щоб кожен
міг Його почути, наказав: «Заберіть усе це! Не
робіть із дому Мого Батька дім торгівлі!» Він виг-
нав усіх торговців і всіх покупців. Ті ж руки, які лег-
ким дотиком зціляли людей, тепер перевертали сто-

ли грошомінів і розсипали їхні гроші. І ми зрозуміли, наскільки Йому огидна торгівля в домі Божому», — так мені казав Йосип.

— А Його ніхто не зупиняв, сину мій? — запитав старий з жахом.

— Ні, батьку Якове, ніхто. Усі були приголомшені: священики й левіти, півчі й народ. Потім Його, щоправда, оточили й стали запитувати, якою силою Він це робить і яке знамення може їм дати на доказ Своєї правоти. Але Він їм відповів дуже дивно. Склавши руки на грудях, Він сказав: «Зруйнують цей храм, і Я за три дні його збудую». У відповідь Йому гнівно нагадали, як довго будувався цей храм. Але Він не став їм нічого пояснювати, а відвернувся та явив присутнім чудеса, зцілюючи хворих у храмі. І нині, перед П'ятидесятницею, Ісус здійснює багато чого незвичайного. Хоч би куди Він прийшов, Його оточують юрми людей, і Він невпинно проповідує та зцілює. Мені хотілося дізнатись, чи прийде Він іще зі Своїми учнями на свято. Наступного дня Ісус відвідав купальню «Віфесда», коло якої багато хворих чекали збурення води, щоб увійти в неї та зцілитися. Там Він підійшов до одного чоловіка, котрий уже тридцять вісім років чекав на своє зцілення.

«Чи хочеш бути здоровим?» — доброзичливо запитав Він. Хворий поскаржився Йому, що не може сам дістатися до води. Почувши його відповідь, Вінвилікував його одним словом. Я гадаю, що Ісус знає,

хто більше за інших потребує Його допомоги, тому Він і приходять до таких людей.

Але священикам не сподобалося, що Ісус зцілив хворого в суботу. Вони сказали Йому про це. «Мій Батько й по сьогодні робить це, і Я роблю, — відповів Він і додав: — По правді, по правді кажу вам: Син нічого робити не може Сам від Себе, тільки те, що Він бачить, що робить Отець; бо що робить Він, те так само й Син робить». Він вимовив багато незвичних слів, але особливо мені запам'яталися такі: «Бо Отець і не судить нікого, а весь суд віддав Синові, щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що послав Його». Почувши це, я одразу згадав, батьку Якове, твою розповідь, тому що Він Сам називав Себе Сином Божим і закликав читати Писання, кажучи: «Ви гадаєте через них мати життя вічне, а вони свідчать про Мене... Якби ви вірили Мойсею, то повірили б і Мені, тому що він писав про Мене».

— Батьку, а якщо дійсно Він Син Божий із Віфлеєма, наш Спаситель? А Його ніхто не вшановує, наші священики переслідують Його? Чому ми не віримо Його словам? Хіба Ісус став би називати себе Сином Божим, якби не був Ним насправді?

Батько Яків сидів мовчки й нічого не відповідав Йонатану. Як важко було старому повірити, забувши свою зневіру! Тоді хлопчик звернувся до Манасії. Щоки його палали, очі гнівно горіли:

— Що тобі зробив Агнець Божий? Чому ти не віриш? Ти його бачив і чув! Учитель Іван казав, що це — Він, Котрий хрестить Духом Святим і вогнем. Ти був свідком того, як Ісус зцілив людину, яка нездужала тридцять вісім років. Що Йому ще вчинити, аби ти в Нього повірив?

Манасія пригнічено мовчав. Раптом очі батька Якова наповнилися слізьми:

— Твоя правда, мій хлопчику! Ми повинні повірити в Нього. Ходімо до Нього, і Він розвіє всі наші сумніви. А зараз не будемо сперечатися! Манасіє, чи бачив ти вчителя Івана?

— Ні, батьку. Його ще тримають у в'язниці. Кажуть, що двох своїх учнів він посилав до Ісуса із запитанням: «Чи Ти Той, Котрий повинен прийти, чи чекати нам іншого?»

— І що Він йому відповів? — в один голос запитали старий і Йонатан.

Манасія, ще нижче схиливши голову, сказав, що в той час, коли прийшли учні від Івана, Ісус зцілював хворих і велів передати пророку такі слова: «Ідіть і перекажіть Іванові, що ви бачили й чули: сліпі прозрівають, криві ходять, очищуються слабі на проказу, і чують глухі, воскресають померлі, убогим звіщається Добра Новина. І блаженний, хто через Мене спокуси не матиме!»⁸

⁸ Луки 7:22,23.

— Ось бачиш, Манасіє, — радів Йонатан, — це й тобі відповідь нашого Спасителя!

— Я знав, що ти це скажеш. Пам'ятаєте, я обіцяв вам розповісти все, що бачив і чув? З Єрусалима Ісус вирушив до Наїну, і я йшов разом із Ним і Його учнями. По дорозі туди ми зустріли наших старійшин-юдеїв. Їх до Ісуса послав сотник, щоб вони попросили Його прийти та зцілити хворого слугу сотника. Господь обіцяв допомогти. Коли Він був на шляху до сотникового дому, той послав Йому назустріч своїх друзів сказати: «Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти в оселю мою... Та промов тільки слово, і видужає мій слуга!»

Ісус здивувався вірі сотника й сказав, що не зустрічав такої віри в Ізраїлі. Пізніше ми дізналися, що слуга сотника дійсно одужав, і були вражені. Адже Ісус навіть не бачив хворого, не сказав жодного слова, і все ж хворий зцілювався. Та прибувши в Наїн, ми пережили ще більше потрясіння.

— Ах, батьку Якове! — не втримався Йонатан і радісно заплескав у долоні. — Я розповім Ісусові про тебе й про мою маму. Якщо в Нього така сила, то Він зцілить вас. Манасіє, розповідай далі. Я аж палаю від нетерпіння. Що ти бачив у Наїні? Гадаю, щось вельми надзвичайне.

— Твоя правда, Йонатане. Ми вже підходили до міської брами Наїна, як почули плач, а потім побачили людей із ношами, на яких лежав померлий

юнак — єдиний син якоїсь удови. Оточена з усіх боків народом, вона з риданням ішла за небіжчиком. Подивившись на Ісуса, я подумав, що Він обов'язково зцілив би сина нещасної жінки, якби ми прийшли в Наїн раніше. Я відчував, як Йому шкода її сина. Ми розступилися, щоб пропустити жалобну процесію. А коли носії порівнялися з Ним, Він поклав Свою руку на ноші — і процесія зупинилася. Усі дивилися на Нього, затамувавши подих. «Не плач!» — лагідно сказав Він матері померлого, яка у своїй журбі навіть не помічала, що відбувається навколо. Раптом вона підвела очі на Нього й перестала плакати. Одним Своїм поглядом Він заспокоїв її, а потім звернувся до небіжчика і...

— І що?

— Не перебивай його, сину мій!

— ...і сказав: «Юначе, встань». Тільки-но Він це промовив, юнак розплющив очі, і життя повернулося до нього. Глибоко зітхнувши, він підвівся й сів на ношах. Що було потім, неможливо описати. Мати з сином плакали від радості, Ісус радів разом із ними. Нас усіх охопив трепет від того, що Він явився нам у Своїй могутності. Я згадав слова, сказані Ним у Єрусалимі: «Як мертвих Отець воскрешає й оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює». І ще: «По правді, по правді кажу вам: настає година, і тепер уже є, коли голос Божого Сина почують померлі, а ті, що почують, оживуть». Люди раділи й казали, що між

ними великий Пророк, через Котрого Бог відвідав Свій народ.

Досі батько Яків просто слухав. А тоді підвівся й уклонився в бік Єрусалима й підніс до неба слова вдячності, стримувані довгі роки. Цієї миті він повірив, що Бог зберіг Свого Сина від Ірода, виховав Його в тиші й знову віддав світу як Спасителя. Значить, Немовля з Віфлеєма живе!

Залишаючи за кілька годин хижку старого, Манасія пообіцяв розпитати, де перебуває Ісус, і повідомити про це Якова.

Розділ 6

Минуло кілька тижнів. Одного вечора Йонатан самотньо сидів перед хижкою батька Якова. Той вирушив у Віфсаїду продавати овець та вовну, а хлопчик до його повернення залишився пасти його отару. Але чомусь батько Яків затримувався: може, не збув товару чи занедужав у дорозі? Хоч би як там було, Йонатан не міг більше тут залишатися, тому що вдома його чекала мати. У п'ятницю він рушив до Генісаретського озера. З отарою залишився кульгавий хлопчик-сирота Рубен, якого батько Яків узяв, щоб, коли виникне потреба, Йонатан мав можливість відлучитися.

Удома протягом дня мати розповідала синові новини, які чула від рибалок. А ввечері Йонатан узяв

невеличку сіть і вирушив рибалити на озеро. Він закинув сіть, сів на березі й задивився на воду.

У сутінках гладінь озера нагадувала йому величезне дзеркало, в яке дивилися квіти й рослини. Місяць та зорі купалися у воді й засвічували на її поверхні маленькі сріблясті вогники. Тут було так хороше! Раптом Йонатан побачив у воді чиєсь відображення. Хлопчик обернувся: на березі, притулившись до дерева, стояла вродлива жінка. Розкішні кучері оточували її прекрасне обличчя. З-під відкинутого серпанку дивилися виразні блакитні очі. Вона відчула на собі здивований погляд Йонатана, і її обличчя осяяла ласкава усмішка.

— Що ви робите на озері такої пізньої години? — запитав Йонатан шанобливо. — Настає ніч, а місцевість тут безлюдна. Де ж ви заночуєте?

— Мої носії неподалік звідси. А я, поки вони відпочивають, вирішила подивитися на води благословенного Генісаретського озера. Уночі мене понесуть далі, — відповіла незнайомка.

— Чому ви називаєте його благословенним?

— Чому? — рука жінки ласкаво опустилася на голову хлопчика, і на її обличчі відобразилося глибоке хвилювання. — Ці хвили гойдають човен, з якого Ісус із Назарета вчить народ.

— І ви Його знаєте? — запитав хлопчик, звільняючи їй місце поруч із собою.

— Авжеж! — відповіла вона, сідаючи. — Адже Він — мій дорогий Господь і Вчитель. Я повсюди

йду слідом за Ним. Моя родина довго не хотіла мене відпустити. Але як квітка тягнеться до сонця, так і моя душа — до світла Його слів. Тому я не зупиняюся навіть уночі, щоб якнайшвидше знайти Того, Кого люблю.

— А хто ви?

— Я Іванна, дружина Худзи — управителя в палаці Ірода.

— А чого ви чекаєте від Ісуса? Мабуть, ви хворієте й хочете попросити, щоб Він зцілив вас? — допитувався хлопчик.

— О ні, Він мене вже зцілив. Я йду за Ним, тому що хтось повинен про Нього дбати. Але я поспішаю до Нього не одна, зі мною ще кілька жінок. З усіх нас особливо старанно служить Йому Марія Магдалина.

— А хто вона?

— Це багата жінка. Раніше вона була одержима бісами й через це дуже страждала. А Ісус її зцілив. Ми такі вдячні Йому! Щоправда, наші знайомі незадоволені тим, що ми ходимо за Ним; а родичі роблять усе можливе, щоб стати нам на заваді в служінні Йому.

— А на що хворіли ви?

— Тіло в мене було здорове, але моя душа була хвора. Про це двома словами не скажеш.

— Будь ласка, розкажіть, — став умовляти Йонатан.

— Ти також любиш Ісуса?

— Дуже!

— А ти Його бачив?

— Найбільше в житті я мрію про це. Вірю, що Господь Бог виконає моє бажання.

І хлопчик розповів своїй новій знайомій про все, що чув про Ісуса з Віфлеєма від батька Якова, котрий бачив Його у Віфанії. Він не приховав від неї, що сам збирався піти в Єрусалим, щоб побачити Його, але не зміг.

Розповідь про події у Віфлеємі дуже зацікавила жінку:

— Якщо я зустрінуся з матір'ю Ісуса Марією, то розпитаю її про Немовля й поцікавлюся, де вони сховалися, коли за наказом Ірода вбивали дітей. Якщо ти будеш у нашому краю, доклади зусиль, щоб знайти мене, і я все тобі розповім. Він — наш Спаситель, Агнець Божий. Ти запитуєш, як я зустрілася з Ним? Іще з раннього дитинства моя душа бажала віри, миру, злагоди. Коли мене видали заміж і привели до палацу Ірода, де було стільки гріха, я зрозуміла, що ми живемо не так, що Бог нами незадоволений. Одного разу Ірод з Іродіядою та численним почтом, в якому була і я, вирушили до Віфанії, щоб побачити дивовижного пророка Івана. Коли я почула Івана, то наче прозріла. Мені стало зрозуміло, що ми великі грішники. За викриття царя пророка кинули до в'язниці. У моїй душі осе-

лилися неспокій і тривога. Я вирушила в Єрусалим із прочанами, але моє пожертвування в храмі не принесло мені заспокоєння. В Єрусалимі багато розповідали про Ісуса та Його чудеса. Я довго шукала Його і нарешті знайшла. Він проповідував тим, хто зібрався на гори: «Прийдіть до Мене всі стружені та обтяжені, і Я вас заспокою». Я підійшла до Нього. Він подивився на мене й сказав: «Візьми свій хрест і йди за Мною». І я пішла за Ним, живу й працюю для Нього, служу Йому та Його учням. Він навчив мене любити, бути терплячою й працелюбною. Я дякую Богові, що мій чоловік тепер не втримує мене. Він тільки боїться, що я втрачу розум. Адже від мене відреклися, як від нечистої, мої батько й мати, всі мої родичі. Однак тепер я не звертаю на це уваги. У моїй душі мир. Ісус мені все простив, зцілив мою душу й серце. А після того, як я дізналася від тебе, що Він — Месія, я буду ще відданише Йому служити. Я вірю, що настане час Його влади. Коли Він стане царем, я, можливо, не в змозі буду Йому служити, але до того часу я виховаю для Нього двох моїх синів. А доки Він бідний і Йому немає де прихилити голову, Він потребує нашої допомоги. Ну, мені час іти, — сказала жінка, підводячись.

— Скажіть, — зупинив її хлопчик, — якщо я прийду до Нього, чи прийме Він із моїх рук кілька рибок?

— Авжеж! Він дуже добрий і дуже бідний. Він здійснює чудеса тільки для інших і зовсім не думає про себе.

— Коли я вирушу до Нього, то попрошу в матусі кілька хлібів, щоб разом із рибками покласти їх до ніг Ісуса.

— Він благословить тебе за це. А тепер нехай благословить тебе Бог наших батьків. Мир тобі!

— Мир і вам! — Хлопчик низько вклонився, а потім іще довго проводжав поглядом ученицю Ісуса, яка покинула розкішний палац Ірода, чоловіка, дітей та рідню, щоб нести свого хреста, ідучи за Ісусом.

Йонатан усе ще дивився їй услід, як раптом хтось обійняв його за плечі й він почув знайомий голос:

— Мир тобі!

— Батьку Якове! — Так, це батько Яків стояв перед ним, і його обличчя сяяло від щастя. — Батьку, ти бачив Його? — вигукнув хлопчик, передчуваючи добрі новини.

— Бачив, любий мій хлопчику, бачив і чув! Тому я так довго не повертався. Моє бажання дізнатися правду змусило мене вирушити з Віфсаїди в Капернаум. Там показали мені дім, в якому Він зупинявся, коли бував у місті. Але того дня Його вдома не було. Натомість я побачив Його матір Марію. Знаєш, Йонатане, хоча минуло тридцять років і вона постарішала, я одразу впізнав у ній

матір нашого Спасителя з Віфлеєма. Я привітав її, і вона розповіла мені, що до приходу у Віфлеєм вояків Ірода її чоловікові уві сні явився ангел і сказав, щоб він разом із Немовлям і Його матір'ю якнайшвидше вирушав до Єгипту. Йосип так і зробив. Іще вдосвіта він розбудив свою дружину. Вони взяли Немовля й подароване східними мудрецами золото, яке їм дуже стало в пригоді під час переходу. Так нашому Спасителю ще Немовлям довелося втікати від Ірода, як Давидові від Саула. І мати Ісуса ховала Його, як мати Мойсеєва ховала свого сина. Тому Він і залишився неушкодженим. Десять років вони прожили в Єгипті, а потім повернулися сюди й оселилися в Назареті. Так справдилося перше пророцтво: у Віфлеємі Він народився, з Єгипту Бог покликав Сина Свого, й ім'я Його Назарянин. Тепер має справдитися й інше: «І стане Господь за царя над землею всією»⁹. І так неодмінно буде. Якби я навіть не знав цього пророцтва, я б усе одно повірив, адже я сам Його чув і бачив Його чудеса. Дійсно Бог відвідав Свій народ. Любий сину, дочечай на Манасію й рушайте з ним у дорогу, щоб утамувати свою святу спрагу. У мене залишилося тільки одне бажання, щоб Бог узяв мене до Себе з миром, бо мої очі бачили Його спасіння.

⁹ Захарія 14:9.

Йонатан із нетерпінням чекав на Манасію, а той не приходив. Батько Яків не знав, що й думати. Тим часом минула осінь і почалися зимові дощі. Йонатан зрозумів, що йому доведеться чекати наступної весни. У перші тижні свого очікування він тихенько плакав, змучений тугою, потім став нетерплячим і дратівливим. Раз-у-раз він докоряв собі за негідну поведінку, але дедалі більше відчував, що його серце не матиме спокою, доки він не побачить прекрасного Сина Божого. Тепер він напевне знав, що йому потрібен Агнець Божий. Коли настала весна, хлопчик почув одну новину, яка дуже його схвилювала.

Матері Йонатана про це розповіла її заміжня сестра з Тіверіяди. Господь Ісус був гостем у фарисея, на ім'я Симон. Коли вони сиділи за столом, до оселі увійшла жінка, відома в місті й усій окрузі як грішниця. Вона підійшла до Ісуса і, гірко плачучи, припала до Його ніг. При цьому вона змастила ноги Ісуса дорогоцінним миром, цілувала їх і витирала своїм волоссям. Він не зупиняв її. Коли фарисей запитав, чому Він дозволяє жінці доторкатися до Себе (бо якщо Він дійсно Пророк, то мусить знати, яка вона грішниця). Учитель йому відповів так: «Були два боржники в одного позикодавця; один був винен п'ятсот динаріїв, а другий — п'ятдесят; але їм

нічим було віддати борг, і він простив їм обом. Скажи, хто з них більше буде любити його?» Симон відповів: «Гадаю, той, котрому він більше простив». Ісус сказав: «Правдиво ти розсудив». І, повернувшись до жінки, запитав у Симона: «Чи бачиш ти цю жінку? Я прийшов у твій дім, і ти навіть не омив Мої ноги водою, а вона полила їх сльозами й витерла своїм волоссям. Ти не привітав Мене поцілунком, а вона, поки я тут, не перестає цілувати Мої ноги й мазати їх дорогим миром. А через те кажу тобі: “Численні гріхи її прощені, бо багато вона полюбила. Кому ж мало прощається, такий мало любить”». Вона встала й пішла, і було видно, що їй усе прощено та що серце її зцілилося, як і серця Іванни Худзи та Марії Магдалини.

«Якщо я дійду до Нього, — думав Йонатан, — Він простить мене й зцілить».

Нарешті левіт Алфей, який ходив святими місцями, приніс звістку від Манасії. Затримала Манасію дуже сумна подія: смерть його вчителя — пророка Івана. Ірод, на вимогу безбожної Іродіяди, наказав відтяти Іванові голову. Розповідаючи про це, левіт плакав.

Манасія та інші учні поховали тіло Івана. Від усього пережитого Манасія захворів і лише тепер почав одужувати. Він обіцяв, що повернеться, коли зможе.

Батько Яків дуже зажурився, коли дізнався, що пророк Божий загинув такою жорстокою смертю,

Йонатан теж оплакував Івана гіркими сльозами. Він зрозумів, чому Манасія так довго не приходив. У той же час хлопчик дивувався, чому Ісус не врятував учителя Івана. Батькові Якову він про це не сказав. «Ах, — подумав він, — якби в мене була така сила, як в Ісуса, я б цього не допустив».

Розділ 8

Нехай береже тебе Бог, батьку Якове!
— Благослови тебе Господь, сину мій! Щасливої дороги! З волі Бога батьків наших нехай справдиться твоє бажання!

Рука старого, благословляючи, опустилася на голову Йонатана. Весняного дня він проводжав хлопчика до Ісуса. День видався, на диво, сонячним. Усе в природі прокидалося. Затулившись рукою від яскравого сонця, старий дивився вслід своєму юному другові доти, доки той не пропав з очей. Сумна мати стояла перед хижкою, теж проводжаючи очима сина. Вона поклала в його торбину вісім хлібів і кілька рибок — усе, що змогла зібрати йому в дорогу.

Йонатан вирушив у путь після того, як дізнався, що Ісус прийшов у землю Гадаринську.

— Я дійду до Тіверіяди й там зачекаю на Нього, — казав хлопчик, прощаючись зі старим. — Коли Він звідти повертатиметься, я побачу Його.

Батько Яків не заперечував. Він утішав матір Йонатана й заспокоював тим, що її хлопчик став самостійним. І вони проводили його з надією, що ангели Божі оберігатимуть хлопчика в дорозі й він щасливо вернеться додому.

Невдовзі Йонатан дістався до Тіверїяди. Але там від одного старого чоловіка з землі Гадаринської він дізнався, що Ісус зараз на другому боці озера й не скоро повернеться сюди. Хлопчику хотілося, щоб якнайскоріше справдилася його мрія побачити Ісуса, тож він не міг довго чекати. На березі він знайшов великого човна, вже готового пливти, і попросив узяти його, обіцяючи заплатити за переправу.

За весь час плавання супутники Йонатана багато говорили про Господа (так усі називали Ісуса). Батько Зеведей, володар човна, розповідав те, що він чув від свого сина Якова. На шляху до землі Гадаринської Господь так утомився, що заснув просто на кормі човна. Протягом дня в Нього не було вільної години, щоб поїсти, а вночі Він усамітнювався для молитви. Поки Ісус спав, знялася велика буря. Високі хвилі кидали човна з боку на бік, заливали його. Наче погрожували потопити. А Ісус спокійно спав, наче дитина в колисці. Його учнів охопив страх, і вони розбудили Його вигуками: «Учителю! Учителю! Гинемо!»

— А Він? — запитав Йонатан.

— Він устав, наказав бурі й хвилям ущухнути — і настала тиша. Учням же Він докорив, що в них бракує віри.

Йонатан замислився над тим, яку силу має Той, Котрому підвладні вода й вітер. Так, таке може лише Сам Творець.

Поки човен плив до другого берега, Йонатан почув багато проповідей та притч Ісуса. Рибалки з радістю розповідали хлопчику про все, що чули самі.

Човен пристав до берега, і всі, хто в ньому були, побачили людей, яким одна жінка щось жваво пояснювала.

— Що ти кажеш, жінко? — запитав батько Зеведей, ступивши на берег.

— Подумай тільки, батьку, — утрутився незнайомий молодий рибалка, — вона каже, що ваш Учитель зцілив гадаринця, того самого, який жив у могильній печері й мав духа нечистого. Ми боялися його, тому що він ходив майже голий і кидався камінням. Вона може повторити свою розповідь для тебе.

І жінка, на превелику радість Йонатана, знову розповіла, як нещасний біснуватий побіг назустріч Ісусові, затиснувши в руці камінь. Усі, хто бачив це, відсахнулися, закричали від жаху й відступили назад, очікуючи, що буде далі. Чоловік той мав дуже відразливий вигляд. Його брудне тіло було вкрите ранами, а обличчя — саднами, волосся було

скуйовджене. Дикий погляд його очей спинився на спокійному, лагідному обличчі Господа. У той момент, коли їхні погляди зустрілися, вуста Ісуса заворушилися, і, хоча ніхто з людей нічого не почув, диявол зачув шепіт Христа й став мордувати нещасну людину. Той, побачивши Ісуса, скрикнув, упав перед Ним і заволав: «Що Тобі до мене, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Богом Тебе заклинаю, не муч Ти мене». Ісус звелів нечистому духу вийти з одержимого, якого довгий час той дуже мучив, тож його сковували ланцюгами, аби заспокоїти, але він розривав їх і біг, гнаний бісом, у пустелю. Ісус запитав його: «Як твоє ім'я?» Він сказав: «Легіон», — тому що багато бісів увійшло в нього. І біси просили Ісуса, щоб Він не виганяв їх у безодню. Поруч же на схилі гори паслося велике стадо свиней, і біси просили, щоб їм було дозволено ввійти в тварин. Ісус дозволив їм, і біси, вийшовши з чоловіка, увійшли в свиней. А стадо кинулося з кручі в море та й утопилося.

— А чоловік? Що сталося з ним? — запитав Йонатан.

— Той деякий час лежав, як мертвий, а потім отямився, маючи ясний розум. Він поглянув на себе, потім побачив Господа й від сорому опустив голову. Ісус подивився на нас, і нам тієї ж миті захотілося чимось допомогти цій людині. Чоловіки дали йому одяг і відвели до води. Умитий та одягнений, він

змінився до невпізнання. Коли Господь заговорив із ним, він опустився на землю біля Його ніг і став Його уважно слухати... Ах, яка це була радість для всіх нас! Але тут прийшли з міста гадаринці, і, коли їм розповіли, що сталося, вони попросили Ісуса залишити їхні місця. І Він пішов.

— Пішов?! — вигукнув Йонатан. — Його тут немає?

— Ні, сину мій, Він вирушив назад, у Капернаум.

Ця звістка була для Йонатана наче грім серед ясного неба. Він плакав, не слухаючи утішних слів.

— Чому я не дочекався Його на тому боці озера, а прийшов сюди! Я б Його побачив, а тепер, можливо, ніколи не знайду Його!

Тільки глибокої ночі, утомившись від сліз, хлопчик заснув. На ранок він прокинувся сумним і, згадавши про вчорашній день, подумав, якими далекими від здійснення були його бажання. Подякувавши дружині рибалки за нічліг, він вирушив на озеро шукати човна батька Зеведея, однак не знайшов ані його, ані човна. У роздумах бродив він берегом і несподівано побачив удалині човен, що наближався. Невдовзі він пристав до берега, і після довгих розпитувань хлопчик дізнався, що через два дні судно піде назад, у Віфсаїду. Але два дні — це так довго! Як повільно спливають хвилини! О, якби його переправили на другий берег, він би за один день

дійшов до Капернаума. Аби час минав непомітно, Йонатан став допомагати рибалкам. Нарешті хвили благословенного озера, як називала його Іванна Худза, понесли хлопчика на другий бік.

Тільки-но Йонатан ступив перший крок на землю, як почув, що Ісус пішов із Віфсаїди в пустельну місцевість і що юрми людей ідуть туди слідом за Ним. Цього разу Йонатан заплакав від радості, він знав, що наближається до мети, до здійснення свого найзаповітнішого бажання.

Розділ 9

Маленький пілігрим приєднався до людського потоку. Він слухав, про що говорили між собою люди, і був щасливий, бо нарешті йшов разом із тими, хто, як і він, тягнулися до Ісуса. Багато з них уже бачили Ісуса. Деякі вели з собою хворих, що покладали надії тільки на Нього. Сини несли на ношах кульгавого батька, мати везла на ослові хворого сина. Поруч вели сліпого, там ішов глухий. На певній відстані із забинтованими обличчями рухалися прокажені, за ними тяглися хворі на сухоти. Усі ці люди дуже потребували Ісуса.

Декоотрих із них мучили сумніви, чи зможе Він зцілити їх. Інші підбадьорювали себе, розповідаючи про Його чудеса. А ті, котрих Він недавно зцілив, свідчили про Його любов і силу.

Раптом Йонатан побачив у натовпі знайоме обличчя, то був молодик у багатому одязі грека, з яким він зустрічався на ринковій площі в Магдалі. Йонатан уповільнив ходу, щоб запитати його, чи він теж іде до Ісуса. Почувши ствердну відповідь юнака, хлопчик запитав:

— А ти бачив одне чудо, подібне до того, що сталося з Левієм?

— Ще б пак! Коли Ісус виганяв нечистих духів з одержимого й уже хотів повертатися до нас, тому що ми всі Його чекали, до Нього підійшов Яір, один із старших синагоги. Його дочка вже давно хворіла, і жоден лікар не зміг її вилікувати. Вона помирала. Яір прийшов до Ісуса, припав до Його ніг, просячи прийти й зцілити дочку.

— І Він її зцілив?

— Так, але не тільки одну її. Поки Господь ішов у дім Яіра, дівчинка померла. Один зі слуг вийшов назустріч Яірові зі словами: «Твоя дочка померла, не турбуй Учителя». Але Господь сказав Яіру: «Не бійся, тільки віруй, і буде врятована», — і пішов із ним. У дорозі Його затримала жінка, яка хворіла ось уже дванадцять років, витратила на лікування всі свої кошти, але так і не вилікувалася. Тільки-но вона доторкнулася до Його одягу, одразу ж зцілилася. Господь відчув, що сила вийшла з Нього, і запитав: «Хто доторкнувся до Моєї одежі?», — і жінка мусила признатися, що це вона доторкнулася до

Нього. Тоді Він сказав їй, що її віра допомогла їй і що вона назавжди зцілилася від хвороби.

Коли Ісус прийшов у дім Яіра, там усі ридали, а плакальниці голосили. Дівчинка померла. Тоді Він звелів усім вийти, крім батьків дівчинки та трьох Його учнів. Він узяв її за руку й сказав: «Дівчинко, встань!» Вона тієї ж хвилини підвелася, і Він передав дочку щасливим батькам і велів нагодувати її. Радість Яіра була безмежною. Він не знав, як дякувати Господу. Тричі він припадав до Його ніг, просячи прощення за своє невір'я. І Господь йому не дорікнув, а благословив і пішов.

Як радів Йонатан, почувши це! Але раптом серце в нього забилося дужче: він побачив юрму людей, серед яких, мабуть, був і Він — Ісус! «Мені треба до Нього!» — казав він собі дома, а тепер раптом сміливість полишила його. Він зрозумів, який великий та всемогутній Господь Ісус, а сам він усього лише бідний, нещасний, грішний хлопчик. «Але ж Він наш Спаситель, Агнець Божий, — думав Йонатан, — і я маю таку велику потребу в Ньому! Мені потрібно прийти до Нього!» Хоча Ісус, здавалося, був зовсім недалеко, але минув цілий день, перш ніж Йонатан наблизився до Нього, простуючи крізь величезний натовп, де було багато хворих, які теж потребували Його допомоги.

Поступово хворі були зцілені, напруження вляглося, і Господь почав говорити про Царство Боже.

Йонатан ніяк не міг Його побачити через спину чоловіків, які стояли перед ним, і погано чув Його голос, про який Манасія казав, що він ніжний і в той же час дужий. Серце хлопчика затріпотіло: «Навіщо я прийшов сюди, коли не можу Його бачити й чути?»

Знявши свої дерев'яні сандалії, він потихеньку став підшукувати зручніше місце.

Трохи осторонь, на узвишші, Йонатан побачив жінку в гарному серпанку на голові. Вона здалася йому знайомою. Це була Іванна Худза, яка сиділа в колі інших жінок. Йонатан попрямував до неї. Якщо йому не судилося побачити Господа, то можна хоча б передати хліби пані Іванні. Щоправда, вони вже трохи зачерствіли, і з восьми хлібів залишилося тільки п'ять, та й рибок усього дві, бо довелося сплатити за перевіз і самому харчуватися в дорозі. Але він надіявся, що Господь прийме те, що залишилося.

Хлопчиківі вдалося дістатись до учнів Ісуса в той момент, коли Ісус закінчив Свою промову. Учні оточили Господа, наче зібралися на раду.

Сонце вже сідало, коли Йонатан нарешті підійшов до пані Іванни. Вона одразу впізнала його, зраділа й запитала, як він тут опинився. Потім вона назвала імена жінок, які сиділи поруч із нею. Це були Марія Магдалина й Саломія.

Під час їхньої розмови підійшов високий чоловік і звернувся до Марії Магдалини:

— Учитель запитує, чи не залишилося в нас якоїсь їжі.

— Стривай, Андрію, ось хлопчик приніс Господу п'ять хлібів і дві рибки, — сказала пані Іванна.

— Тож ходімо зі мною, синку!

Йонатан не встиг опам'ятатися, як цей дужий чоловік узяв його за руку і, прокладаючи в натовпі дорогу, привів його до Ісуса.

У той момент, коли хлопчик стояв близько від Спасителя, він побачив, що очі в Нього глибокі, як Генісаретське озеро, і в них відбивається ціле море любові. Ці очі дивилися на нього! Коліна в хлопчика тремтіли. Він чув, як Андрій казав: «У нас тут лише п'ять хлібів і дві рибки». Потім Йонатан почув, як Ісус прекрасним Своїм голосом сказав: «Принесіть їх сюди». І велів людям сісти на траву. Йонатан теж не міг устояти на ногах і став на коліна перед Ісусом.

— Прости мені, Господи, гріхи мої! — це було все, що він зміг прошепотіти. І Ісус простив йому гріхи. З любов'ю Він притиснув хлопчика до Свого серця. Благословляючи, Господь опустив руку йому на голову.

Лише опісля Йонатан насмівився поглянути на обличчя Спасителя — Агнця Божого, що випромінювало небесний мир. Поки люди вмощувалися, він розповів Господу, як хотів бачити Його. Але Ісус уже все знав, навіть те, що Йонатан хотів принести Йому

в дарунок хліб і рибу, хоча Андрій Йому про це нічого не казав. Який щасливий був Йонатан, подаючи все це Господу! І коли Ісус роздавав хліб і рибу людям, у Його руках дар любові дитини примножувався й примножувався.

Йонатан не став запитувати Учителя, чи є Він Сином Божим, Спасителем із Віфлеєма, обіцяним Месією. Так, він ні про що не запитував.

Досить було лише однієї миті поруч з Ісусом, щоб серце хлопчика зцілилося і його душа пізнала істину. Адже тому, хто шукає віру, треба лише прийти до Ісуса, щоб знайти її.

Палке бажання Йонатана побачити Месію здійснилося. Тепер він був наповнений щастям. Тут, поруч з Ісусом, зникли всі його сумніви й тривоги.

Зміст

Від видавництва	3
Розділ 1	5
Розділ 2	13
Розділ 3	17
Розділ 4	22
Розділ 5	28
Розділ 6	37
Розділ 7	44
Розділ 8	46
Розділ 9	51

Христина Рой
Хлопчик-рибалка

Видавництво «Світло на Сході»,
Київ, вул. Березнева, 30.
Директор В. Новомирова

Свідоцтво № 1370 від 25.05.2003
Державного комітету інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Підписано до друку 18.09.03. Формат 110x170.
Папір офсетний 80 г/м². Друк офсетний.
Наклад 5 000 примірників.
Перший завод 3 100 примірників.

Надруковано "CBC" (Christian Book Centre)
02152, Україна, м. Київ, вул. Березняківська, 4-А
тел./факс: +38 (044) 553-79-29
e-mail: cbc@cbc.kiev.ua • www.cbc.kiev.ua

З питань оптового придбання звертатися
за телефоном у Києві: (044) 558-97-61

ISBN 966-8501-04-7